

บทที่ 1

บทนำ

ความสำคัญและที่มาของปัญหา

กรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ เป็นกรมที่มีความสำคัญมากคือการพัฒนาความรู้ความสามารถของประชาชน เพราะมีหน้าที่ในการจัดการศึกษาด้านการมัธยมศึกษา ซึ่งเป็นช่วงที่เสริมคุณภาพของคนต่อ เนื่องจากการศึกษาภาคบังคับ และยังเป็นการศึกษาที่จัดไว้ให้สำหรับเยาวชนที่จะศึกษาวิชาการด้านอื่น ๆ ต่อ ๆ ไป จนถึงระดับการศึกษาชั้นสูงสุด จะต้องผ่านการเรียนชั้นมัธยมศึกษาเสียก่อน ถ้าพิจารณาในด้านแรงงานของคนกลุ่มนี้ที่เรียนระดับมัธยมศึกษาแล้ว จะพบว่าแรงงานของคนกลุ่มนี้มีความยืดหยุ่นสูง สามารถนำไปดัดแปลงต่อเติมเพื่อใช้พัฒนาประเทศได้อย่างอเนกประสงค์ และกลุ่มคนชั้นมัธยมศึกษา เป็นกำลังสำคัญของชาติส่วนใหญ่ที่สุด ล้วน เป็นผู้ผ่านการศึกษา เล่าเรียนชั้นมัธยมศึกษามาก่อนแล้วแทบทั้งสิ้น

นอกจากนั้น กรมสามัญศึกษา ยังมีภาระหน้าที่ในการจัดการศึกษาพิเศษ ให้แก่คนพิการ เช่น หูหนวก ตาบอด แขนขาพิการ ตลอดจนการจัดการศึกษาสงเคราะห์ให้แก่ชาวเล ชาวเขา ชาวน้ำ คนยากจนตามแหล่งเสื่อมโทรม และบุตรของผู้ประกอบอาชีพกรรมกรร่อนแร่อีกด้วย

ภารกิจของกรมสามัญศึกษาจึงมีความสำคัญต่อการจัดการศึกษาของชาติบ้านเมืองอย่างมากมาย และมีความกว้างใหญ่ไพศาลครอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศด้วยกำลังคนจำนวนมาก โดยมีโรงเรียนในสังกัดตั้งอยู่ในทุกอำเภอทั่วประเทศไทย และบางพื้นที่ยังกระจายตัวลึกเข้าไปถึงระดับตำบล

ในปีการศึกษา 2531 (สถิติการศึกษาฉบับย่อ กรมสามัญศึกษา มีการศึกษา 2531) กรมสามัญศึกษามีโรงเรียนในสังกัดถึง 1,781 โรงเรียน นักเรียน 1,566,147 คน ครู-อาจารย์ 96,395 คน มีข้าราชการพลเรือน 688 คน ศึกษาพิเศษ 534 คน และมีพนักงานลูกจ้างอีก 14,401 คน

นอกจากนั้น ในแต่ละโรงเรียนยังมีการจัดตั้งสมาคมครูและผู้ปกครอง เพื่อให้ผู้ปกครองและครูมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาให้แก่นักเรียนซึ่งเป็นบุตรหลานของตน และช่วยกันจัดการศึกษา เพื่อท้องถิ่นใน เขตบริการของโรงเรียน

ดังนั้น ในแต่ละปีการศึกษาจะพบความจริงประการหนึ่งว่า ประชากรประเทศไทยที่ต้อง เข้ามามีส่วน เกี่ยวข้อง ร่วมมือร่วมใจกับการจัดการศึกษาและรับบริการจากหน่วยจัดการศึกษาของกรมสามัญศึกษานั้น จะตกประมาณปีละไม่ต่ำกว่า 3 ล้านคน กระจายกันอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งบุคลากร เหล่านี้ประกอบไปด้วยข้าราชการ ครู-อาจารย์ พนักงานเจ้าหน้าที่ ผู้ปกครอง นักเรียน และประชาชนทั่วไป

บทบาทของกรมสามัญศึกษา ยัง เข้าไป เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชนบทอีกด้านหนึ่ง (หนังสือที่ระลึกในงานพระกรุณาธิคุณพระราชทาน กรมสามัญศึกษา, 2524) โดยกรมสามัญศึกษาได้เริ่มโครงการโรงเรียนมัธยม เพื่อพัฒนาชนบท (มพช.) ในปีงบประมาณ 2523 และดำเนินงานต่อเนื่อง มาจนถึงปัจจุบัน โดยมีวัตถุประสงค์ ดังนี้

1. ให้โรงเรียนสามารถจัดการเรียนการสอนวิชาสามัญ และวิชาอาชีพที่สามารถสนองความแตกต่างของบุคคล และสนองวัตถุประสงค์ของหลักสูตร และความต้องการของท้องถิ่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. ให้โรงเรียนสามารถให้บริการด้านอาคาร สถานที่อุปกรณ์ และเป็นแหล่งวิชาการแก่ชุมชน ตลอดจน เป็นแหล่งกลางในการให้ความร่วมมือด้านต่าง ๆ ระหว่างโรงเรียน และชุมชนได้

สำหรับทางด้านการบริหารงานของกรมสามัญศึกษา ซึ่งมีขอบข่ายของงานโดยมีโรงเรียนในสังกัดครอบคลุมอยู่ทุกอำเภอทั่วประเทศ และมีความจำเป็นต้องกระจายอำนาจการบริหารงานออกไปตามส่วนภูมิภาค เพื่อให้การบริหารมีความคล่องตัวและมีการดูแลกันอย่างใกล้ชิดทั่วถึงมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น ดังนั้น ในปี พ.ศ. 2529 กรมสามัญศึกษาจึงได้จัดตั้งคณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัดทุกจังหวัด (กระทรวงศึกษาธิการ, 2529) ให้เป็นองค์กรบริหารงานแทนกรมสามัญศึกษาในระดับจังหวัด โดยมีผู้บริหารโรงเรียนที่มีอาวุโสเป็นประธานคณะกรรมการ และมีสำนักงานเป็นของตนเองในทุกจังหวัด โดยมีคณะ เลขาธิการสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัดเป็นผู้บริหารสำนักงาน

ส่วนในกรุงเทพมหานคร เนื่องจากมีโรงเรียนในสังกัดมากถึง 109 โรงเรียน จึงแบ่งการบริหารออกเป็น 8 กลุ่มโรงเรียน โดยในแต่ละกลุ่มนั้นมีการบริหารงานภายในกลุ่มโรงเรียนเทียบเท่า เช่นเดียวกับคณะกรรมการสามัญศึกษาจังหวัด ๗ แห่ง

การที่กรมสามัญศึกษา เป็นองค์กรใหญ่ ที่มีความสำคัญต่อการจัดการและการพัฒนาการศึกษาของชาติ จึงต้องมีการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ที่ดี เพื่อช่วยเหลือการดำเนินงานของกรมสามัญศึกษาให้มีประสิทธิผลยิ่งขึ้น แต่ปรากฏว่าในรอบ 16 ปีที่ผ่านมา นับตั้งแต่ได้จัดตั้งแผนกประชาสัมพันธ์ขึ้นในสำนักงานเลขาธิการกรม เมื่อวันที่ 17 พฤศจิกายน พ.ศ.2515 ซึ่งจัดตั้งตามประกาศของคณะปฏิวัติฉบับที่ 271 นั้น การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ประสบปัญหาอุปสรรคมาก ทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ได้รับน้อยมาก เช่นในปี พ.ศ.2530 มีบุคลากรรวม 6 คน ประกอบด้วย นักวิชาการศึกษาระดับ 6 จำนวน 1 คน นักวิชาการประชาสัมพันธ์ระดับ 5 จำนวน 1 คน นักวิชาการประชาสัมพันธ์ระดับ 3 จำนวน 1 คน ช่างศิลป์ระดับ 3 จำนวน 1 คน และเจ้าหน้าที่ธุรการระดับ 3 อีก 2 คน ได้รับงบประมาณ 1 หมื่นบาทเศษ และมีกล้องถ่ายภาพนิ่ง 2 ตัว เครื่องโรวีเนียว 1 เครื่อง พิมพ์ดีด 2 เครื่อง ทำให้การดำเนินงานประชาสัมพันธ์มีขอบเขตความสามารถอยู่ภายในส่วนกลางและไม่สามารถดำเนินงานให้กระจายลงไปถึงท้องถิ่นในเขตบริการของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาได้อย่างทั่วถึง

นอกจากนั้นถ้าหากจะมีการเพิ่มพูนกำลังทั้งด้านบุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ ให้แก่การดำเนินงานของแผนกประชาสัมพันธ์ ซึ่งต่อมาได้รับการยกฐานะขึ้นเป็นหน่วยงานระดับ "ฝ่ายประชาสัมพันธ์" แล้ว ก็ยิ่งปรากฏว่ามีทรัพยากรน้อยมาก เมื่อเปรียบเทียบกับสภาพองค์กรและความต้องการของกรมสามัญศึกษา ดังสภาพการณ์ด้านบุคลากร งบประมาณ และวัสดุอุปกรณ์ ในปี พ.ศ.2530 ดังได้กล่าวแล้ว ซึ่งการจะได้รับทรัพยากรของ "ฝ่ายประชาสัมพันธ์" เพิ่มขึ้น ก็คงจะต้องมีเป็นจำนวนมาก ซึ่งเป็นไปได้ยากมาก เมื่อพิจารณาถึงลักษณะการจัดงบประมาณ และการจัดกำลังบุคลากรของระบบราชการปกติที่เป็นอยู่

ดังนั้น การจะให้สำนักงานประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษาดำเนินงานประชาสัมพันธ์ไปอย่างใดคนเดียว จึงไม่สามารถสนองตอบความต้องการจากการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ทั้งระบบได้ เพราะมีทรัพยากรอันจำกัดมาก จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรที่มีอยู่ในด้านอื่นมาช่วยการดำเนินงาน และจัดระบบการควบคุมให้มีเอกภาพของการบริหาร โดยให้สำนักงานประชาสัมพันธ์

ซึ่งนอกจากจะปฏิบัติงานตามปกติที่เคยเป็นมาก่อนนั้นแล้ว ยังได้เพิ่มบทบาทในการควบคุมระบบไปด้วย

ความเคลื่อนไหวของกรมสามัญศึกษาในการปรับปรุงวิธีการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ เริ่มเป็นรูปร่างขึ้นในปี พ.ศ. 2530 เมื่ออธิบดีกรมสามัญศึกษานั้นได้กำหนดแนวนโยบายที่เกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ โดยสรุปว่า (สิทธิเดช จันทศิริ, 2530.)

1. ให้มีการพัฒนาระบบงานประชาสัมพันธ์ซึ่งจะต้องมีแผนและโครงการด้วย
2. ชาวกรมสามัญศึกษาทุกคน มีบทบาททางด้านการประชาสัมพันธ์งานของกรม ความชอบ เขตอำนาจหน้าที่
3. ใช้ "สารสัมพันธ์" เป็นเครื่องมือในการสื่อสารและการประชาสัมพันธ์โดยเผยแพร่ข่าวสารให้ผู้เกี่ยวข้องทั้งงานนั้น ๆ ใต้ทราบ เพื่อก่อให้เกิดการพัฒนาการทำงานที่รวดเร็วและประหยัดกว่าใช้วิธีการอื่น
4. เผยแพร่ผลงานผ่านสื่อมวลชน เพื่อให้ประชาชน และหน่วยงานอื่น ๆ ใต้ทราบ เพื่อก่อให้เกิดความเข้าใจ การส่งเสริม และการให้ความร่วมมือ เช่น ผลงานดีเด่น การสอนวิชาอาชีพท้องถิ่น และโครงการขยายโอกาสทางการศึกษา เป็นต้น

การดำเนินการจัดระบบการประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษาเริ่มอย่างจริงจังขึ้น เมื่อวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2531 (หนังสือราชการ "บันทึก" เรื่อง "การปรับปรุงแนวทางดำเนินการประชาสัมพันธ์ เพื่อสนองนโยบายกรม", 2531.) อธิบดีกรมสามัญศึกษาได้ทำการประชุมเจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการกรม มอบนโยบายให้จัดระบบเครือข่ายทางการประชาสัมพันธ์ของกรมให้เชื่อมโยงกันทั่วประเทศโดยการ

1. การจัดตั้งองค์กรกลางคือ คณะกรรมการประชาสัมพันธ์กรม
2. จัดตั้งองค์กรระดับจังหวัด คือ คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์สามัญศึกษาจังหวัด และสำหรับในกรุงเทพมหานคร คือ คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์สามัญศึกษากลุ่มโรงเรียน
3. จัดตั้งองค์กรระดับโรงเรียน คือ คณะทำงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน

จากนโยบายดังกล่าว ฝ่ายประชาสัมพันธ์ได้รับไปพิจารณาดำเนินการจัดตั้งเป็นระบบเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษา และได้รับอนุมัติเห็นชอบจากอธิบดีกรมสามัญศึกษา

โครงสร้างองค์กรในระบบเครือข่ายการประชาสัมพันธ์กรมสามัญศึกษา ปรากฏตามหนังสือ (หนังสือราชการของกรมสามัญศึกษาที่ ศธ 0801/6316 และที่ ศธ 0801/6317, 2531.) กรมสามัญศึกษาที่ ศธ 0801/6316 ลงวันที่ 30 มีนาคม 2531 ถึงประธานกรรมการสามัญศึกษาจังหวัดทุกจังหวัด และหนังสือที่ ศธ 0801/6317 ลงวันที่ 30 มีนาคม 2531 ถึงประธานกลุ่มโรงเรียนทุกกลุ่ม ในเขตกรุงเทพมหานคร เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการประชาสัมพันธ์สามัญศึกษาจังหวัด คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์กลุ่มโรงเรียนและแต่งตั้งคณะทำงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน

ในโครงสร้างองค์กรดังกล่าว มีองค์กรในระบบเครือข่ายเชื่อมโยงกัน 3 ระดับ คือ

1. คณะกรรมการประชาสัมพันธ์กรม มีรองอธิบดีที่ได้รับมอบหมายจากกรมเป็นประธานกรรมการ และผู้อำนวยการกองทุกกอง เป็นกรรมการ โดยมีเลขานุการกรมเป็นกรรมการเลขานุการ และเจ้าหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการกรม เป็นกรรมการผู้ช่วยเลขานุการ มีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย แนวทางปฏิบัติ กำกับดูแล สนับสนุน ส่งเสริม และพัฒนาการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของกรมทั่วประเทศ

2. คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์สามัญศึกษาจังหวัด (หรือกลุ่มโรงเรียนในเขตกรุงเทพมหานคร) มีหัวหน้าคณะทำงานประชาสัมพันธ์ โรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษาทุกโรงเรียน (ภายในจังหวัดหรือภายในกลุ่มโรงเรียน) เป็นกรรมการ โดยให้ประธานกรรมการสามัญศึกษาจังหวัด (หรือประธานกลุ่มโรงเรียน) แต่งตั้งกรรมการเป็นประธานา รองประธานา และให้เจ้าหน้าที่ในสำนักงานสามัญศึกษาจังหวัด (หรือเลขานุการกลุ่มโรงเรียน) เป็นกรรมการเลขานุการฯ มีหน้าที่

ก. ประชาสัมพันธ์งานของโรงเรียนในสังกัดกับสื่อมวลชนท้องถิ่น

ข. แลกเปลี่ยนและชี้แจงข่าวให้ถูกต้องตามความเป็นจริงและเหมาะสมผ่านสื่อมวลชนและผู้นำชุมชนในท้องถิ่น เพื่อสร้างความสัมพันธ์ที่ดีกับท้องถิ่น

ค. รายงานผลการดำเนินงานทุกเดือน ๆ ละ 1 ครั้ง ต่อคณะกรรมการประชาสัมพันธ์กรม ตลอดจนการแลกเปลี่ยนข่าวสารและการส่งข่าวสาร เพื่อให้ช่วยขยายผลการประชาสัมพันธ์ผลงานดีเด่น รวมทั้งงานที่คณะกรรมการประชาสัมพันธ์กรมมอบหมายโดยประสานการทำงานผ่านฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขานุการกรมสามัญศึกษา

ง. ดำเนินการประชาสัมพันธ์ด้านอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร

๓. คณะทำงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน ให้ผู้บริหารโรงเรียนแต่งตั้งครู-อาจารย์ ภายในโรงเรียนอย่างน้อย ๓ คน ร่วมเป็นคณะทำงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนและแต่งตั้ง หัวหน้าคณะทำงาน ๑ คน มีหน้าที่ดังนี้

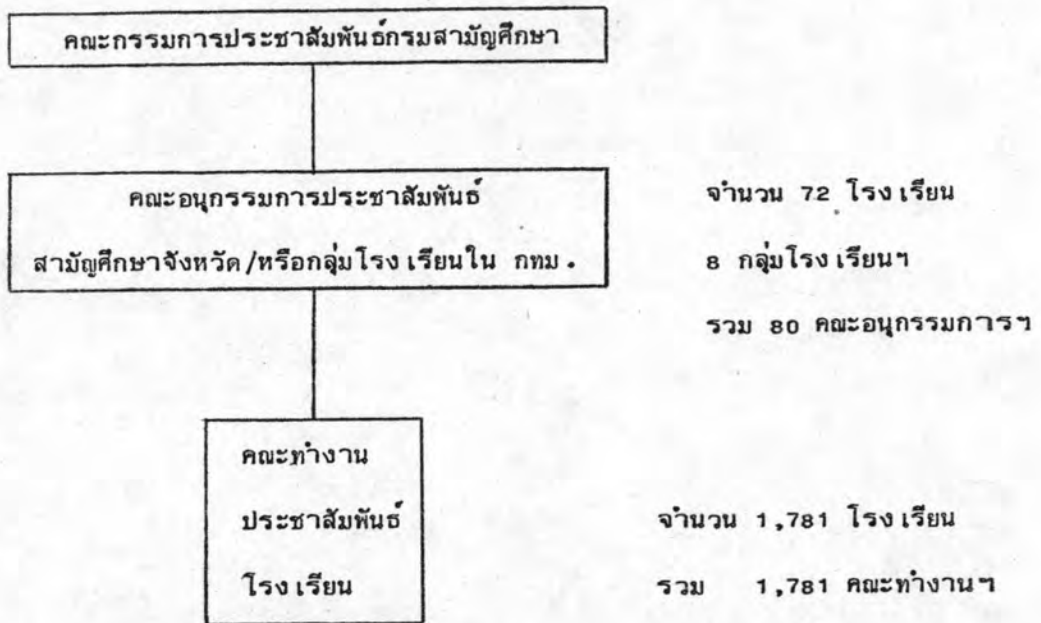
- ก. ประชาสัมพันธ์ภายในโรงเรียน
- ข. ประชาสัมพันธ์งานของโรงเรียนกับชุมชนใน เขตบริการ
- ค. หัวหน้าคณะทำงาน เป็นกรรมการในคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ สภามัธยมศึกษาจังหวัด (หรือกลุ่มโรงเรียน) โดยตำแหน่ง
- ง. ดำเนินการประชาสัมพันธ์ด้านอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร

ระบบเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ทั้ง ๓ ขั้นตอนดังกล่าวซึ่งมีทั้งระดับกรม ระดับ สภามัธยมศึกษาจังหวัด (กลุ่มโรงเรียน) และระดับโรงเรียน ให้ประสานการทำงานซึ่งกันและกัน อยู่เสมอ เช่น คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์สภามัธยมศึกษาจังหวัด (กลุ่มโรงเรียน) ให้รายงาน ผลการดำเนินการต่อคณะกรรมการประชาสัมพันธ์กรมทุกเดือน โดยส่งไปยังฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงาน เลขาธิการกรมสามัญศึกษา

ในหนังสือคำสั่งการจัดตั้งระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ของอธิบดีกรมสามัญศึกษา ดังกล่าว ได้ระบุถึง เหตุผลที่มีการดำเนินงานครั้งนี้ไว้ตอนหนึ่งว่า (หนังสือราชการของกรม สภามัธยมศึกษาที่ ศธ ๐๘๐๑/๖๓๑๖ และที่ ศธ ๐๘๐๑/๖๓๑๗, ๒๕๓๑.)

ด้วยกรมสามัญศึกษา เห็นว่าคุณประโยชน์ของการประชาสัมพันธ์จะช่วย เสริมสร้าง การพัฒนาทั้งงานบริหารและความสัมพันธ์กับประชาชน ดังนั้นกรมสามัญศึกษาจึง กำหนดนโยบายและแนวทางปฏิบัติให้หน่วยงานของกรมมีระบบการดำเนินงาน ประชาสัมพันธ์

โครงสร้างองค์กรในระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษา เมื่อ เขียน เป็นแผนภูมิแล้ว ปรากฏดังนี้

การดำเนินงานในระบบเครือข่ายการประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษาดังกล่าว แม้กรมสามัญศึกษาจะทราบว่า การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ตามหลักการและวิธีการสมัยใหม่ ได้ก้าวหน้าไปมากแล้วก็ตาม แต่ก็เชื่อว่าในชั้นเริ่มต้นดำเนินงานนั้น ครู-อาจารย์ในโรงเรียน ซึ่งส่วนใหญ่จบการศึกษาอย่างต่ำในระดับอนุปริญญา และปริญญาตรี ประกอบกับมีผู้บริหาร โรงเรียนระดับสูงคอยควบคุมการดำเนินงานอยู่ด้วยนั้น จะสามารถดำเนินการตามคำสั่งการ ในระยะแรกนี้ได้ โดยเห็นสมควรจัดให้มีการอบรมการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์แก่ผู้ปฏิบัติงาน ดังปรากฏในบันทึกของฝ่ายประชาสัมพันธ์ สำนักงานเลขาธิการกรมสามัญศึกษา ซึ่งระบุไว้ค่อนข้างหนึ่งว่า (หนังสือราชการของกรมสามัญศึกษาที่ ศธ 0801/6316 และที่ ศธ 0801/6317, 2531.)

เห็นสมควรให้มีการจัดอบรมเชิงปฏิบัติการแก่เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ระดับจังหวัด ให้เป็นบุคลากรหลักทางการประชาสัมพันธ์ของกรมประจำจังหวัด และให้เจ้าหน้าที่ดังกล่าวทำการอบรมเชิงปฏิบัติการแก่เจ้าหน้าที่ประชาสัมพันธ์ในจังหวัดของตน ต่อไป เพื่อให้การดำเนินงานมีความเข้าใจถูกต้องตรงกันและเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงานให้ดียิ่งขึ้น

แนวทางการอบรมความรู้เรื่องการประชาสัมพันธ์ดังกล่าวนี้ กรมสามัญศึกษาต้องการ จัดให้แก่ประธานคณะกรรมการประชาสัมพันธ์สามัญศึกษาจังหวัดและกลุ่มโรงเรียนในกรุงเทพมหานครทุกคน เนื่องจากการทำงานเร่งด่วนจึงไม่อาจจัดให้แก่คณะกรรมการและคณะทำงาน ทุก ๆ คนได้ เพราะมีจำนวนมากและกระจายกันอยู่ทั่วประเทศ ซึ่งการจัดในลักษณะนี้เป็นวิธีการหนึ่งที่จะช่วยการดำเนินงานในระบบใหญ่ของกรมสามัญศึกษาให้สะดวกรวดเร็วขึ้น โดยเมื่อ

ประธานคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ฯ ที่ถือว่าเป็นบุคลากรหลักในระดับจังหวัดและกลุ่มโรงเรียนรับความรู้ และนโยบายไปแล้ว ก็สามารถนำไปจัดฝึกอบรมให้แก่บุคลากรในหน่วยงานของตนได้ต่อไป แต่ขณะนี้ (พ.ศ.2532) ยังไม่ได้จัดการอบรมดังกล่าว เพราะยังติดขัดเรื่องงบประมาณ แต่ใช้วิธีการอบรมแทรกไว้ในการประชุมระดับจังหวัดแทน

ในการดำเนินงานระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษาครั้งนี้มีผลทำให้มีบุคลากรที่ทำงานประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษาทั่วประเทศจากคำสั่งการได้บังเกิดขึ้นอย่างแน่นอนดังนี้

1. จากคณะทำงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนอย่างน้อยโรงเรียนละ 3 คน จำนวน 1,781 โรงเรียน จึงมีการเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 5,343 คน

2. บุคลากรจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาจังหวัด 72 จังหวัด และสำนักงานกลุ่มโรงเรียนในกรุงเทพมหานครอีก 8 กลุ่ม ที่เป็นเลขาธิการคณะกรรมการประชาสัมพันธ์ฯ โดยตำแหน่งอีกรวมทั้งสิ้น 80 คน

นับรวมกันแล้วจะเพิ่มขึ้นอย่างน้อย 5,423 คน นับว่าการเคลื่อนไหวของกรมสามัญศึกษาจากกลุ่มย่อย ๆ ต่าง ๆ เมื่อรวมกันแล้วกลายเป็นจำนวนมหาศาลพอสมควรที่จะเป็นกำลังสำคัญทางด้านการทำงานประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษารอบคลุมพื้นที่ทั่วประเทศต่อไป

การดำเนินงานในระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ครั้งนี้ อาจมองได้อีกประการหนึ่งของเทคนิควิธีการใช้ "สื่อผสม" (MIXED MEDIA) ทางการประชาสัมพันธ์และการเผยแพร่ข่าวสารของหน่วยงานไปสู่ประชาชน กล่าวคือ

1. องค์การกลางระดับกรม ทำการเผยแพร่ข่าวสารผ่านสื่อมวลชนในระดับประเทศ จากส่วนกลาง ได้แก่ สถานีวิทยุกระจายเสียงแห่งประเทศไทย กรมประชาสัมพันธ์ สถานีโทรทัศน์ต่าง ๆ และหนังสือพิมพ์ที่พิมพ์จำหน่ายทั่วประเทศต่าง ๆ เป็นต้น ย่อมทำให้ข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายและการดำเนินงานด้านต่าง ๆ ของกรมสามัญศึกษากระจายครอบคลุมรับรู้กันทั่วประเทศ

2. องค์การระดับจังหวัด/กลุ่มโรงเรียน ทำการเผยแพร่ข่าวสารผ่านเครื่องมือสื่อสารมวลชนระดับท้องถิ่นไปสู่ประชาชนในท้องถิ่น เช่น รายการวิทยุ รายการโทรทัศน์ประจำท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ประจำท้องถิ่น เป็นต้น

3. องค์การระดับโรงเรียนยังได้เผยแพร่ข่าวสารต่อไปยังนักเรียน ผู้ปกครองและ

ประชาชนทั่วไปในพื้นที่บริการของโรงเรียน ได้แก่ การจัดทำเอกสารเผยแพร่ การประชุม หรือการพบปะสังสรรค์ เป็นต้น

จะเห็นได้ว่าระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษาที่จัดตั้งขึ้น เป็นการ ใช้กลยุทธ์ทางการบริหารโดยจัดทรัพยากรที่มีอยู่ให้มีการคืนตัวในการขยายบทบาทหน้าที่อย่าง มีกฎเกณฑ์แน่นอน นอกจากจะทำให้การดำเนินงานประชาสัมพันธ์มีการขยายขอบ เขตครอบคลุม พื้นที่และประชากรกลุ่ม เป้าหมายอย่างใกล้ชิดยิ่งขึ้นแล้ว ยังทำให้ทรัพยากรบุคคลสำคัญของสังคม คือ ครู-อาจารย์ ได้ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ทางการศึกษา ซึ่งจะเกิดประสิทธิผลต่อการ ดำเนินงานของกรมสามัญศึกษาอย่างมาก รวมทั้งสื่อมวลชนในระดับท้องถิ่นอัน เป็น เครื่องมือ สำคัญของการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ก็จะได้รับผลให้มีการคืนตัวและเสนอข่าวสารการดำเนินงานของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษามากยิ่งขึ้นด้วย ซึ่งในท้ายที่สุดแล้วประโยชน์อันพึงได้รับ ทั้งสิ้นนั้นก็จะมีบัง เกิดแก่ประชาชนในท้องถิ่นและสังคมโดยรวม

ดังนั้นการดำเนินงานในระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษาจึง เป็น เรื่องน่าศึกษาติดตามผลของการปฏิบัติงาน เพราะจะช่วยให้สามารถทราบถึงวิธีการดำเนินงานที่เป็นอยู่ในด้านการประชาสัมพันธ์และ เผยแพร่ข่าวสารของวงการการศึกษา ซึ่งจะ เป็นประโยชน์ ต่อการพัฒนาประเทศ จะต้องปรับปรุงและวางแผนแก้ไขอะไรบ้าง ผลการวิจัยศึกษานี้จะช่วยให้ สามารถวางแผนการปฏิบัติงานด้านการประชาสัมพันธ์ที่จะ เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาด้านอื่น ๆ ว่า เป็นไปอย่างไรด้วย ไม่เฉพาะแต่วงการศึกษานั้น

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อทราบลักษณะการดำเนินงานระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ในระดับ โรงเรียนของกรมสามัญศึกษา
2. เพื่อทราบกิจกรรมการ เผยแพร่ข่าวสารและสื่อที่ใช้ในการ เผยแพร่
3. เพื่อทราบมีอุปสรรคที่พบในการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ตามระบบ เครือข่ายการ ประชาสัมพันธ์ในระดับ โรงเรียนของกรมสามัญศึกษา
4. เพื่อทราบความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานในระดับโรงเรียน เกี่ยวกับระบบ เครือข่าย การประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษา

ปัญหาจากการวิจัย

จากความสำคัญของปัญหา ซึ่งจะพยายามศึกษาผลการดำเนินงานในระบบ เครือข่าย การประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษานั้น มีปัญหาที่ต้องการจะหาคำตอบ ในการศึกษาวิจัยดังนี้

1. ระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษา มีการดำเนินงานอย่างไร โดยเฉพาะในกรุงเทพมหานคร
2. กิจกรรมการ เผยแพร่ข่าวสาร และสื่อที่ใช้ในการ เผยแพร่มีอะไรบ้าง
3. ครู-อาจารย์ที่ได้รับการแต่งตั้งให้ปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์ได้ปฏิบัติงานกันอย่างไร มีปัญหาอะไรบ้าง และมีความคิดเห็น เกี่ยวกับระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษาอย่างไร

ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้ ต้องการทราบผลการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ ตามระบบ เครือข่าย การประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษา โดยศึกษา เฉพาะกรณีใน เขตกรุงเทพมหานคร เพื่อให้ทราบลักษณะของการดำเนินงาน กิจกรรมการ เผยแพร่ สื่อที่ใช้และปัญหาที่พบจากการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของ โรงเรียน รวมทั้งความคิดเห็นของผู้ปฏิบัติงานในระดับ โรงเรียน เกี่ยวกับระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษา

ข้อจำกัดในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษา เฉพาะกรณีของการดำเนินงานตามระบบ เครือข่าย การประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษา ในระดับโรงเรียน เขตกรุงเทพมหานคร ดังนั้นผลจากการวิจัยจึงมีลักษณะ เฉพาะพื้นที่และประชากรที่ทำการศึกษา เท่านั้น

ประโยชน์จากการวิจัย

1. ทำให้ทราบสภาพและลักษณะการดำเนินงานในระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ ในระดับโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา เช่น คุณลักษณะของครู-อาจารย์ ที่เข้ามารับผิดชอบ การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียน กิจกรรมในการ เผยแพร่ข่าวสารและสื่อที่ใช้ในการ เผยแพร่ ตลอดจนอุปสรรคปัญหาต่าง ๆ
2. ผลจากการวิจัยจะช่วยให้ผู้รับผิดชอบระดับสูงของกรมสามัญศึกษา นำไปใช้พัฒนา

การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ต่อไป และสถาบันองค์การอื่นอาจนำไปปรับปรุงใช้ให้เหมาะสมกับสถาบันองค์การของคนอีกด้วย

๓. เป็นประโยชน์ในเชิงวิชาการด้านการสื่อสาร เพื่อการพัฒนาประเทศ

นิยามศัพท์ในการวิจัย

"การดำเนินงาน" หมายถึง การจัดการทางด้านทรัพยากรของการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน ได้แก่ บุคลากร งบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ต่าง ๆ รวมทั้งการจัดการทางด้านนโยบาย แผนปฏิบัติงาน และกำหนดประชากรกลุ่ม เป้าหมายของการประชาสัมพันธ์โรงเรียน ตลอดจนการจัดการทางด้านข่าวสารที่ใช้ในการเผยแพร่และการแสวงหาความร่วมมือสนับสนุนการปฏิบัติงานประชาสัมพันธ์โรงเรียนทั้งจากหน่วยงานภายในและหน่วยงานภายนอกโรงเรียน

"ระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษา" หมายถึง การจัดการดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษา ให้เชื่อมโยงประสานงานกัน ใน 3 ระดับ ซึ่งกรมสามัญศึกษาได้กำหนดจัดตั้งขึ้นเองและเรียกว่า "ระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษา" มีดังนี้ คือ

1. คณะกรรมการประชาสัมพันธ์กรมสามัญศึกษา
2. คณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์สามัญศึกษาจังหวัด หรือคณะอนุกรรมการประชาสัมพันธ์กลุ่มโรงเรียน สังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร
3. คณะทำงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน

องค์กรทั้ง 3 ระดับ มีคณะบุคคลจำนวนหนึ่งได้รับอนุมัติแต่งตั้งจากกรมสามัญศึกษา ให้มีหน้าที่รับผิดชอบในการดำเนินงานตามระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษา โดยส่วนใหญ่เป็นครู-อาจารย์

"ระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ในระดับโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา" หมายถึง การดำเนินงานประชาสัมพันธ์ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาตามที่กรมสามัญศึกษากำหนดไว้ในการจัดตั้งระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ของกรมสามัญศึกษา ซึ่งให้ผู้บริหารโรงเรียน แต่งตั้งครู-อาจารย์ภายในโรงเรียนอย่างน้อย 3 คน ร่วม เป็นคณะทำงานประชาสัมพันธ์โรงเรียน และแต่งตั้งหัวหน้าคณะทำงาน 1 คน ให้มีหน้าที่

1. ประชาสัมพันธ์ภายในโรงเรียน
2. ประชาสัมพันธ์งานของโรงเรียนกับชุมชนใน เขตบริการ
3. หัวหน้าคณะทำงาน เป็นกรรมการในคณะกรรมการประชาสัมพันธ์สามัญศึกษา
จังหวัด (หรือกลุ่มโรงเรียนในกรุงเทพมหานคร) โดยตำแหน่ง
4. ดำเนินการประชาสัมพันธ์ด้านอื่น ๆ ตามที่เห็นสมควร

"กิจกรรมการเผยแพร่ข่าวสาร" หมายถึง การจัดกิจกรรมทางการประชาสัมพันธ์ของหน่วยงานในระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ในระดับโรงเรียนของกรมสามัญศึกษา เช่น บริการติดต่อ-สอบถาม การจัดทำเอกสารข่าวเผยแพร่ การประชุมผู้ปกครองนักเรียนและการจัดนิทรรศการ เป็นต้น

"สื่อที่ใช้ในการเผยแพร่" หมายถึง เครื่องมือการสื่อสารทางการประชาสัมพันธ์ที่หน่วยงานในระบบ เครือข่ายการประชาสัมพันธ์ในระดับโรงเรียนของกรมสามัญศึกษาใช้ในการเผยแพร่ข่าวสาร เช่น ครู-อาจารย์ ผู้ปกครอง นักเรียน บ้ายประกาศ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ เป็นต้น

"การเผยแพร่ข่าวสาร" หมายถึง การกระจายข่าวสารต่าง ๆ ของโรงเรียนไปสู่ นักเรียน ครู-อาจารย์ในโรงเรียน ผู้ปกครอง หน่วยงานอื่น ๆ และประชาชนทั่วไป

"ประกาศกระจายเสียง" หมายถึง การประกาศทางเครื่องขยายเสียง